

NOSEWORK
FINLAND ry

NOSE WORK SÄÄNNÖT

Voimassa 14.1.2019 alkaen

1. NOSE WORK LAJINA.....	4
2. NOSE WORK FINLAND RY.....	4
3. NOSE WORK – YLEISET LAJISÄÄNNÖT	4
3.1. Ohjaajan osallistumisoikeus	4
3.2. Koiran osallistumisoikeus.....	5
3.2.1. Reaktiiviset koirat.....	5
3.3. MUUT ELÄIMET	6
3.4. ASIATON KÄYTTÄYTYMINEN	6
3.5. KOEALUE JA ETSINTÄALUE.....	6
3.5.1. Yleisö.....	6
3.5.2. Koesuoritusten tallentaminen	6
3.5.3. Muut koirat koepaikalla.....	7
3.6. ILMOITTAUTUMINEN JA MAKSUT	7
3.6.1. Ilmoittautuminen.....	7
3.6.2. Jälki-ilmoittautuminen.....	7
3.6.3. Ilmoittautuminen hajutesti- tai koepaikalla	7
3.6.4. Osallistumismaksun palauttaminen	7
3.7. PROTESTI.....	8
4. NOSE WORK HAJUTESTISÄÄNNÖT	8
4.1. Hajutestin tarkoitus.....	8
4.2. Hajutestiin osallistuminen	8
4.3. Hajutestin järjestäminen	8
4.3.1. Hajutestaaja.....	8
4.3.2. Lämmittelyalue	8
4.3.3. Hajutestin kuvaus.....	9
4.3.4. Suoritus aika	9
4.3.5. Suoritus hajutestissä.....	9
4.4. Hajutestin arvostelu	10
4.5. Hajutestin uusiminen	10
4.6. Muuta huomioitavaa	10
5. NOSE WORK KOESÄÄNNÖT	11
5.1. Kokeen toimihenkilöt	11
5.1.1. Tuomari.....	11
5.1.2. Vastaava koetoimitsija.....	11
5.1.3. Tuomarin sihteeri.....	12
5.1.4. Toimitsijat.....	12
5.2. KOEMUODOT.....	12
5.2.1. Kaikkien osioiden koe (KOK).....	12
5.2.2. Yhden osion koe (YOK).....	15
5.2.3. Luokkanousut eri koemuodoissa	15
5.3. KOHDEHAJUT.....	16
5.3.1. Hydrolaatit	16

5.3.2. Hajulähteiden käsittely koetilanteessa.....	17
5.3.3. Hajulähteiden sijoittaminen koetilanteessa.....	17
5.3.4. Muut merkitykselliset hajut	18
5.4. KOEALUE JA ETSINTÄALUE KOETILANTEESSA.....	18
5.4.1. Vaatimukset	18
5.4.2. Etsintäalueeseen tutustuminen.....	18
5.4.3. Hajulähteet koealueella.....	18
5.4.4. Lämmittelyalue	18
5.5. KOESUORITUS.....	19
5.5.1. Varustus koetilanteessa.....	19
5.5.2. Lähtöjärjestys.....	19
5.5.3. Koirakon vuorovaikutus koetilanteessa	19
5.5.4. Suoritus aika	19
5.6. ARVOSTELU.....	21
5.6.1. Arvosteluperusteet kaikkien osioiden kokeessa	21
5.6.2. Arvosteluperusteet yksittäisen osion kokeessa.....	23
5.6.3. Virhepisteet.....	24
5.6.4. KOKEESTA SULKEMINEN	25
5.6.5. Sijoittuminen.....	25
5.6.7. Luokan vaihtaminen	26
5.6.8. Palaute.....	26
6. Muutokset	27

1. NOSE WORK LAJINA

Nose Work on saanut inspiraationsa haasteista, joita erikoisetsintäkoirat kohtaavat työssään. Lajin ovat luoneet yhdysvaltalaiset erikoisetsintäkouluttajat Ron Gaunt, Amy Herot ja Jill-Marie O'Brien (National Association of Canine Scent Work, NASCW). Heidän tavoitteenaan oli parantaa löytö- ja seurakoirien hyvinvointia luomalla mukava ja helppo tapa toteuttaa koirien lajityypillistä käyttäytymistä hajuaistia hyödyntämällä.

Nose Work on laji, jossa koira saa etsiä sille merkitykselliseksi koulutettuja hajuja erilaisissa ympäristöissä. Laji ei vaadi monimutkaisia eikä kalliita varusteita. Se on aktiveetti, jota kaikki koirakot voivat harrastaa. Ainoa, mitä tarvitaan, on kiinnostus hajutunnistustyöskentelyyn.

Omaa ja koiran osaamista voi testata osallistumalla lajin kokeisiin. Näihin osallistuakseen on oltava Nose Work Finland ry:n jäsen.

2. NOSE WORK FINLAND RY

Olemalla Nose Work Finland ry:n jäsen, tuet yhdistyksen työtä ja mahdollistat turvallisen, mukavan ja oikeudenmukaisen lajin kaikille koirille, ja myöhemmin mahdollisesti myös muille eläimille.

Jäsenenä sitoudut noudattamaan yhdistyksen sääntöjä. Sinun ja lemmikkisi hajutesti- ja koetulokset rekisteröidään yhdistyksen tulosrekisteriin. Vain jäsenet saavat käyttöönsä koekirjan, johon tulokset kirjataan.

Nose Work -lajia voi kouluttaa kuka tahansa hajutunnistukseen perehtynyt kouluttaja. Hajutestien ja kokeiden järjestämisen toivotaan tapahtuvan yhteistyössä Nose Work Finland ry:n ja yhdistyksen kouluttamien testaajien ja tuomareiden kanssa.

3. NOSE WORK – YLEISET LAJISÄÄNNÖT

3.1. Ohjaajan osallistumisoikeus

Nose Work hajutestiin ja kokeeseen osallistuakseen henkilön tulee olla Nose Work Finland ry:n jäsen sekä ilmoittautuessaan että osallistuessaan.

Ohjaajien tulee noudattaa Nose Work testi- ja koesääntöjä. Ohjaajien tulee hallita koiransa niin, ettei koirille tai ihmisille aiheudu fyysistä tai psyykkistä vahinkoa.

Ohjaajat kunnioittavat järjestettyjä lepopaikkoja sekä korjaavat pois koiriensa jätökset koalueelta ja sen ympäristöstä.

Mikäli koiran ohjaajan fyysisten ominaisuuksien vuoksi on perusteltua, tuomari voi ennen koetta myöntämällä luvalla sallia yksittäistapauksissa avustajan käytön siinä

laajuudessa kuin se koetilanteen kokonaisuuden huomioon ottaen on tarpeellista. Avustajaa tulee käyttää ainoastaan siinä laajuudessa, kuin se koiran turvallisuuden ja kokeen suorittamisen kannalta on välttämätöntä.

Avustaja ei saa olla yleisön joukossa ennen avustamansa koirakon suoritusta.

Ohjaaja vastaa omasta ja koiransa koekelpoisuudesta. Ohjaaja saa osallistua kokeeseen ainoastaan yhdellä koiralla. Ohjaaja voi osallistua kokeeseen koiran kanssa, joka on suorittanut hajutestin jonkun toisen ohjaajan kanssa. Tällaisissa tapauksissa suositellaan koirakolle runsasta harjoittelua yhteistyön varmistamiseksi myös koeolosuhteissa.

Alaikäinen, 12 – 15 vuotias ohjaaja voi osallistua kokeeseen täysi-ikäisen tukihenkilön seurassa. Tukihenkilö ei saa olla yleisössä kokeen aikana mutta saa tulla etsintäalueelle tuomarin osoittamaan paikkaan suoritusta tukemaan. Tästä tulee mielellään pyytää erikseen lupa rataa tutustumisessa.

3.2. Koiran osallistumisoikeus

Hajutestiin ja kokeeseen osallistuvan koiran on oltava rokotettu Kennelliiton sääntöjen mukaisesti sekä tunnistusmerkitty ja vähintään yhdeksän (9) kuukauden ikäinen.

Koiran ei tarvitse olla rekisteröity, kunhan sillä on Suomessa hyväksytty tunnistusmerkintä (mikrosiru) ja todistus siitä. Mikäli koiralla on siru, jota yleisimmät lukulaitteet eivät tunnista, koiran omistajalla on oltava mukanaan lukulaite, jolla kyseinen siru pystytään lukemaan.

Kaikilla koirilla pitää olla todistus voimassaolevista rokotuksista. Kokeeseen osallistuakseen koiralla täytyy olla hyväksytty hajutestitulokset.

Mikäli järjestäjä sallii, myös juoksuaikaiset nartut voivat osallistua kokeeseen. Niiden suoritusvuoro on osioiden viimeisinä. Juoksuaikaisten narttujen tulee pitää nartunsuojia järjestäjän ohjeistamilla alueilla ja niiden ulkoilu- ja odotusalue saattaa olla rajattu.

Hajutestiin ja kokeeseen ei saa osallistua:

- sairas koira
- narttu 30 vuorokautta ennen odotettua penikoimista ja alle 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen
- koira, joka ei täytä Kennelliiton voimassa olevia typistämiskieltoa koskevia määräyksiä

Koiralla on oikeus osallistua saman kokeen aikana vain yhteen luokkaan kerrallaan eikä koiran ohjaajaa saa vaihtaa kokeen aikana.

3.2.1. Reaktiiviset koirat

NWF haluaa mahdollistaa testit ja kokeissa käymisen myös reaktiivisille koirille. Reaktiivisen koiran taluttimeen ja ohjaajan hihaan kiinnitetään keltainen nauha. Ohjaaja pyytää nauhan ilmoittautuessaan testiin/kokeeseen ja palauttaa ne lähtiessään. Keltaisin nauhoihin varustetut

koirat tarvitsevat tilaa. Kaikkien koealueella olevien tulee pyrkiä pitämään kohtelias välimatka kyseiseen koiraan.

3.3. MUUT ELÄIMET

Muiden eläinten Nose Work hajutestiin ja – kokeeseen osallistumisessa sovelletaan eläinlajin yleisiä näyttely- ja kilpailusääntöjä. Näitä tarkennetaan kokeiden ollessa ajankohtaisia.

3.4. ASIATON KÄYTTÄYTYMINEN

Osallistujien tulee käyttäytyä toisiaan, järjestäjiä, toimitsijoita, tuomareita sekä eläimiä kohtaan kunnioittavasti. Eläinten kohtelun tulee olla eläinsuojelulain mukaista.

Henkilö voidaan poistaa koealueelta, jos hän selvästi toimii yhdistyksen tarkoitusta vastaan, vahingoittaa vakavasti yhdistyksen mainetta, käyttäytyy epäurheilijamaisesti (esim. kertoo hajulähteiden sijainnin toiselle kokeeseen osallistuvalla ohjaajalle), uhkaavasti tai rikollisesti toista henkilöä, omaisuutta tai eläintä kohtaan.

Mikäli osallistuja joudutaan näistä syistä poistamaan koealueelta, osanottomaksua ei palauteta.

Säännöt koskevat koetilannetta kokonaisuutena ja ovat voimassa koealueella.

3.5. KOEALUE JA ETSINTÄALUE

Koealue käsittää alueen, jossa koe koe järjestetään. Koealue sisältää myös etsintäalueet, jotka on merkitty erikseen ja joille hajulähteet on kätkeyty.

Koe voidaan järjestää periaatteessa missä tahansa, kunhan se on koirakoille turvallista.

3.5.1. Yleisö

Tietyt koealueet saattavat olla yleisön kannalta mahdottomia. Kokeen järjestäjä päättää, yhdessä tuomarin kanssa, sallitaanko hajutesti- tai koealueella yleisöä.

Jos järjestäjä sallii yleisön mukana olemisen, ohjaaja saa seurata kanssakilpailijoitaan vasta, kun hän on suorittanut kyseisen osion koiransa kanssa.

3.5.2. Koesuoritusten tallentaminen

Tuomarin ja järjestäjän luvalla testi- ja koesuorituksen saa videoida, mutta kuva- ja videomateriaalia etsintäalueesta ei saa levittää kokeen

aikana.

3.5.3. Muut koirat koepaikalla

Alueella muutoin liikkuvat koirat eivät saa aiheuttaa häiriötä kokeeseen osallistuville koirille ja myös niiden pitää olla rokotettu asianmukaisesti. Muut koirat on pidettävä kytkettynä enintään kahden (2) metrin pituisessa taluttimessa.

Järjestäjällä on oikeus tarkistaa alueella liikkuvien koirien rokotustodistukset.

Varsinaisella etsintäalueella ei saa olla koetta suorittavan koiran lisäksi muita koiria.

3.6. ILMOITTAUTUMINEN JA MAKSUT

3.6.1. Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen hajutestiin ja kokeeseen tulee tapahtua kokeen järjestäjän ilmoittamalla tavalla ja ilmoitettuna määräaikana. Ilmoittautumista tulee seurata maksukuitti tai jäljennös siitä.

3.6.2. Jälki-ilmoittautuminen

Mikäli kokeessa on ilmoittautumisen määräajan umpeuduttua vielä tilaa, järjestäjä voi halutessaan ottaa vastaan jälki-ilmoittautumisia, ei kuitenkaan sen jälkeen, kun aikataulut on lähetetty.

3.6.3. Ilmoittautuminen hajutesti- tai koepaikalla

Osallistujan on ilmoitauduttava koepaikalla järjestäjälle viimeistään 30 minuuttia ennen ilmoitettua kokeen tai siinä suoritettavan luokan alkamisaikaa.

Ilmoittautuessa koiran koekirja luovutetaan järjestäjälle ja samassa yhteydessä on esitettävä tunnistusmerkintä ja rokotustodistus.

Osanottaja, joka ei ole ilmoittautunut ajoissa koepaikalla, voidaan sulkea pois kokeesta.

3.6.4. Osallistumismaksun palauttaminen

Jos järjestettävää koetta ei voida viedä läpi sellaisesta syystä, jota järjestäjä ei voi hallita, kuten luonnonkatastrofi, tulipalo tai vastaava, järjestäjä ei ole velvollinen palauttamaan suoritettuja osallistumismaksuja.

Osallistumismaksu palautetaan, kun osallistuja esittää eläinlääkärintodistuksen koiran sairastumisesta, loukkaantumisesta tai kuolemasta ennen koetta.

Mikäli ohjaaja sairastuu, osallistumismaksu palautetaan lääkärintodistusta vastaan. Ohjaajan sairastuttua koiraa voi ohjata kokeessa myös toinen henkilö. Tästä on ilmoitettava kokeen järjestäjälle viipymättä, viimeistään päivää ennen koetta.

3.7. PROTESTI

Tuomarin päätöksestä ei voi valittaa. Teknisestä virheestä koirakko voi tehdä protestin. Protestin on oltava kirjallinen ja jätettävä kokeen järjestäjälle 30 minuutin sisällä päättyneen osion jälkeen.

Protestin hylkääminen on perusteltava kirjallisesti. Jos protestin tekijä ei ole tyytyväinen vastaukseen, kirjallinen protesti voidaan lähettää NWF:lle sähköpostitse osoitteeseen kokeet@nwf.fi kannanottoa varten. Kirjallisen protestin on oltava yhdistyksellä viimeistään viikon kuluttua sen jälkeen, kun valittaja on saanut vastauksen protestiinsa kokeen järjestäjältä.

4. NOSE WORK HAJUTESTISÄÄNNÖT

4.1. Hajutestin tarkoitus

Päästäkseen kilpailemaan Nose Work kokeeseen, koiran tulee suorittaa hyväksytysti hajutesti. Hajutesti varmistaa, että koira tunnistaa 1-luokassa käytettävän hajun. Samalla testi osoittaa ohjaajalle, miten koiran käyttäytyminen kyseisessä tilanteessa muuttuu.

Hajutestin suorittaminen kirjataan koekirjaan ja tarkistetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

4.2. Hajutestiin osallistuminen

Koiran hajutestiin vievän ohjaajan pitää olla yhdistyksen jäsen.

Saman ohjaajan useampi koira voi osallistua samaan hajutestiin. Saman ohjaajan muut koirat tekevät etsinnät viimeisten joukossa ja testaaaja päättää hajulähteen uudelleen sijoittamisesta.

4.3. Hajutestin järjestäminen

4.3.1. Hajutestaaja

Hajutestaajan tulee olla NWF-yhdistyksen koulutuksen käynyt ja valtuuttama henkilö.

4.3.2. Lämmittelyalue

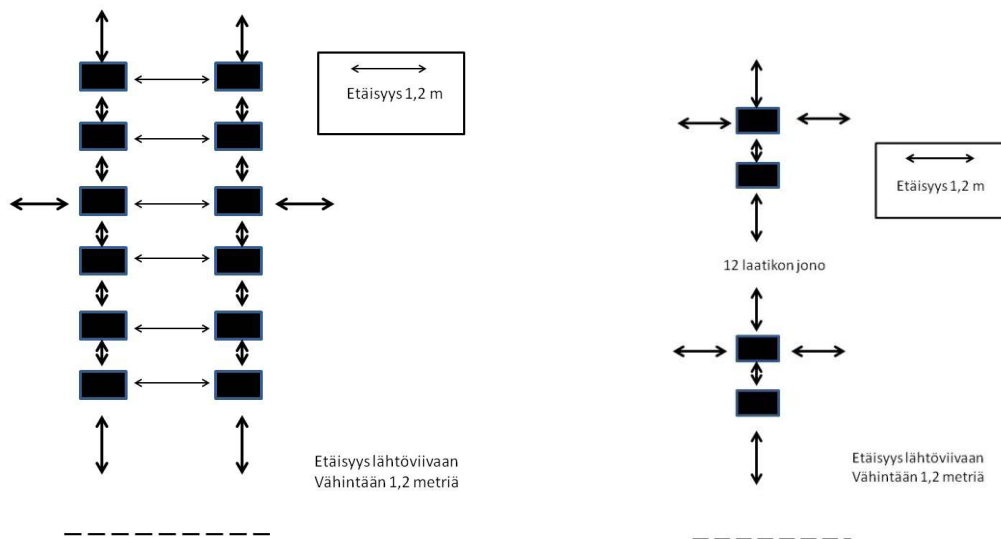
Testin järjestäjä järjestää testiin osallistuville koirakoille

mahdollisuuden tutustua etsittävään hajuun ennen varsinaista testiä. Käytettävän hydrolaatin tulee olla samasta pullosta kuin etsintäalueella käytettävä hydrolaatti on. Yksi ohjaaja ja koira kerrallaan saavat tutustua hajuun, joka on samanlaisessa siirrännäisessä kuin testissä, ja on sijoitettu esim. lasipurkkiin tai pahvilaatikkoon.

4.3.3. Hajutestin kuvaus

Hajutesti on laatikkoetsintä. Se koostuu kahdestatoista keskenään identtisestä, suljetusta, kiinteäpohjaisesta kappaleesta, joihin hajulähteen voi piilottaa. Niiden välimatka on 120 cm. Kappaleet voivat olla asetettuna yhteen tai kahteen riviin. Kohdehaju on vain yhdessä kappaleessa.

Testi voidaan toteuttaa joko ulkona tai sisällä. Laatikoissa ei tulisi olla muita koiralle merkityksellisiä hajulähteitä.

4.3.4. Suoritus aika

Hajutestissä koirakon tulee ylittää merkitty lähtöviiva kymmenen (10) sekunnin kuluessa lähtöluvan saamisesta. Suoritus aika lähtöviivan ylittämisen jälkeen on kolme (3) minuuttia.

4.3.5. Suoritus hajutestissä

Hajutestitilanteessa koirakko saa kulkea laatikoilla vapaasti. Ohjaaja saa näyttää koiralle laatikoita, niihin kuitenkaan koskematta.

Ohjaaja sanoo "löytö", kun hän arvioi koiran löytäneen oikean laatikon. Jos testaja vahvistaa, että löytö on oikea, ohjaaja saa hajutestitilanteessa palkita koiransa. Palkkio annetaan vähintään 20 cm etäisyydellä itse laatikosta.

Jos löytö on väärä, testaaja osoittaa, mikä laatikoista sisältää kohdehajun. Koira saa sen jälkeen jatkaa etsintää, ja ohjaaja saa palkita koiransa oikeasta laatikosta. Koiran testi kuitenkin hylätään. Hajutestissä koirakon suoritus voidaan hylätä myös, jos

- koira on sairas
- koira on liian stressaantunut
- koira tekee tarpeensa hajutestialueella
- ohjaaja ei hallitse koiraansa tai
- koira vahingoittaa laatikoita.

4.4. Hajutestin arvostelu

Hajutestissä koirakko joko hyväksytään tai hylätään. Suoritusta ei pisteytetä. Hajutestin suorittaminen merkitään koekirjaan. Tämä merkintä tarkistetaan myöhemmin koepaikalla tapahtuvan ilmoittautumisen yhteydessä.

4.5. Hajutestin uusiminen

Hylätyn hajutestin uusiminen on mahdollista aikaisintaan seuraavana päivänä.

4.6. Muuta huomioitavaa

Hyväksytytty hajutesti oikeuttaa koiran kilpailemaan 1-luokassa. Se ei kuitenkaan välttämättä ole tae siitä, että koira on valmis kokeeseen. Hajun tunnistamisen lisäksi koiran on myös opittava etsimään hajua erilaisissa ympäristöissä sekä jollain tavalla ilmaisemaan löytönsä ohjaajalleen.

Nose Work -koe on koiralle psyykkisesti haastava. Ohjaajan vastuulla on päättää, onko koira saanut riittävästi harjoitusta osallistuakseen kokeeseen.

Saadakseen osallistua 2- ja 3-luokan kokeisiin koirakon tulee kokeissa saavuttaa ko. luokkiin oikeuttavat luokkanousutulokset.

5. NOSE WORK KOESÄÄNNÖT

5.1. Kokeen toimihenkilöt

5.1.1. Tuomari

Tuomareina kokeessa saavat toimia vain arvosteluvoikeuden omaavat Nose Work Finland ry:n hyväksymät tuomarit. Heillä tulee olla voimassa Nose Work Finland ry:n jäsenyys.

Kokeissa voidaan käyttää myös ulkomaalaisia tuomareita, jotka ovat kotimaansa virallisia tuomareita. Näiden tuomareiden tuomarioikeudet Nose Work Finland ry tarkistaa ko. maan keskusjärjestöstä ennen kokeen järjestämisluvan myöntämistä.

Yhdessä kokeessa tuomareita voi olla 1 - 4. Yksi tuomari voi yhdessä kokeessa arvostella vähintään viisi (5) ja enintään kaksikymmentä (20) koirakkoa. Neljän tuomarin kokeessa koirakoita voi olla 80. Tällaisessa kokeessa tuomari voi arvostella päivän aikana enintään 80 osasuoritusta, joko keskittyen yhden osion arvostelemiseen tai kaikkien osa-alueiden arvostelemiseen noudattaen kuitenkin maksimissaan 20 koirakon sääntöä.

Kokeen tuomari päättää, hyväksytäänkö ohjaajan ilmoittama löytö tai valmis etsintä ja mikä aika merkitään suoritusaajaksi.

Tuomarilla voi olla kokeessa apunaan muita toimihenkilöitä, mutta tuomari suorittaa arvostelun itsenäisesti.

5.1.1.1. Jääviyssääntö

Tuomari ei saa arvostella tai testata omistamaansa koiraa tai sopimuksen perusteella hänen hallitsemaansa koiraa. Tuomari ei saa arvostella tai testata hänen perheenjäsenensä omistamaa tai sopimuksen perusteella hallitsemaa koiraa. Vanhemmat, avio- ja avopuolisot, lapset ja sisarukset katsotaan perheenjäseniksi, vaikka he asuisivatkin eri osoitteissa.

5.1.2. Vastaava koetoimitsija

Vastaavana koetoimitsijana voi toimia lajissa kokenut jäsen, joka on mielellään kouluttaja tai erittäin kokenut harrastaja.

Vastaava koetoimitsija huolehtii koepaikkojen järjestelyt tuomarin ohjeiden mukaan sekä huolehtii kaikesta etsintäalueiden järjestelyyn liittyvistä asioista.

Hän ei voi osallistua kokeeseen, jossa on vastaavan koetoimitsijan roolissa.

5.1.3. Tuomarin sihteeri

Tuomarin sihteerinä voi toimia yhdistyksen täysi-ikäinen jäsen, jolla on kokemusta lajista. Lisäksi hän on perehtynyt lajin sääntöihin, pisteytykseen ja pisteiden laskemiseen.

Tuomarin sihteeri ottaa aikaa ja tekee koelomakkeen muistiinpanot toimien yhteistyössä tuomarin kanssa.

Hän ei voi osallistua kokeeseen, jossa on sihteerin roolissa.

5.1.4. Toimitsijat

Toimitsijoina voi toimia vähintään 15-vuotias henkilö.

Toimitsijat tarkastavat rokotustodistuksia, ohjaavat kilpailijoita oikeille koepaikoille sekä toimivat muissa kokeen juoksevilla tehtävissä.

5.2. KOEMUODOT

Laji on jaettu kolmeen eri luokkaan, joiden vaikeusaste kasvaa luokasta seuraavaan siirryttäessä. Ensimmäisessä luokassa etsittävänä on yksi, toisessa luokassa kaksi ja kolmannessa luokassa kolme eri hydrolaattia.

Koira voi osallistua sekä kaikkien osioiden kokeeseen, että yksittäisen osion kokeeseen. Tulokset eivät kuitenkaan vaikuta toisiinsa. Koira voi esimerkiksi osallistua jo kaikkien osioiden kokeeseen luokassa 3, mutta yksittäisten osioiden kokeessa sen on kuitenkin aloitettava luokasta 1. Kaikkien osioiden kokeessa kaikki neljä koeosiota (laatikkoetsintä, sisäetsintä, ulkoetsintä ja ajoneuvoetsintä) on suoritettava saman päivän aikana, jotta kyseessä on kaikkien osioiden koe.

On sallittua osallistua yksittäisen osion kokeeseen luokassa 1, ennen kuin koira on suorittanut hyväksytysti luokan 1 kaikki osiot neljän osion kokeessa.

5.2.1. Kaikkien osioiden koe (KOK)

Kaikkien osioiden kokeessa koirakko suorittaa samassa kokeessa osasuorituksen neljällä erilaisella etsintäalueella. Koeosiot on nimetty etsintäalueiden järjestelyiden erityispiirteiden mukaan.

Jokainen luokka käsittää hajutestin sekä neljä erilaista osiota: laatikkoetsintä, sisäetsintä, ulkoetsintä ja ajoneuvoetsintä.

5.2.1.1. Laatikkoetsintä

Koira etsii hajulähdettä erilaisista laatikoista tai säilytysesineistä, jotka ovat kiinteäpohjaisia ja niihin saa piilotettua hajulähteen. Ne voivat olla minkä tahansa kokoisia, muotoisia, näköisiä säilytyslaatikoita tai laukkuja.

Laatikkoetsintä voi tapahtua sisällä tai ulkona.

Tuomari päättää, miten säilytyslaatikot asetetaan. Laatikoita tulee ensimmäisessä luokassa olla 12 – 25 kappaletta, toisessa luokassa 20 – 50 ja kolmannessa luokassa 40 – 100 kappaletta. Koiran tulee pystyä haistelemaan kaikki laatikot annetussa enimmäisajassa.

Luokassa 1 on yksi hajulähde.

Luokassa 2 on yksi tai kaksi etsittävää hajulahdettä. Tuomari kertoo hajulähteiden määrän.

Luokassa 3 etsittäviä hajulähteitä voi olla enintään kolme.

Luokassa 2 ja 3 löydettävänä voi olla useita samoja hydrolaatteja, niiden yhdistelmähajuja, mutta myös muita koiralle merkittäviä hajulähteitä, kuten ruokaa, leluja tai eläinten hajuja.

Etsintäalueella voi olla myös muita tavaroita kuten matkalaukkuja, ämpäreitä ja purkkeja.

Koira voi kulkea laatikoiden ohi tai yli.

Ensimmäisessä luokassa koirakolle ei vielä tuomita virhepisteitä, jos koira tallaa tai raapaisee laatikoita. Toisessa ja kolmannessa luokassa tuomari arvioi virheen, jos koiran katsotaan tarvelevän etsintäaluetta, esimerkiksi jos koira astuu laatikon päälle tai raapaisee sitä. Rikkoutunut tai selvästi muuttunut laatikko on vaihdettava uuteen ennen seuraavaa koirakkoa.

5.2.1.2. Sisäetsintä

Koira etsii hajulahdettä erilaisissa sisätiloissa.

Luokassa 1 koira etsii yhden hajulähteen yhdestä sisätilasta.

Luokassa 2 etsittävänä on yksi tai kaksi hajulahdettä, yhdessä tai kahdessa sisätilassa. Koe saattaa sisältää hydrolaattien yhdistelmiä samassa hajulähteessä sekä muita koiralle merkityksellisiä hajulähteitä. Tuomari kertoo etsittävien hajulähteiden määrän.

Luokassa 3 sisätilojen lukumäärä vaihtelee kolmesta viiteen. Yksi sisätiloista on mahdollisesti tyhjä. Hajulähteiden määrä yhdessä tilassa on enintään kolme. Koeosio sisältää hydrolaattien yhdistelmähajuja sekä muita merkityksellisiä hajuja.

Koiran tulee pystyä haistelemaan kaikki koetilat annetussa enimmäisajassa.

5.2.1.3. Ulkoetsintä

Koira etsii hajulahdettä ulkona erilaisissa ympäristöissä. Ulkoetsintä voidaan suorittaa erilaisten sääolosuhteiden ja

lämpötilojen vallitessa, lämpötilan ollessa välillä -10 - +26°C.

Etsintäalue on merkitty esimerkiksi lipuilla, kartioilla tai muovinauhoilla. Koirakko saa mennä koesuorituksen aikana etsintäalueen ulkopuolelle, esimerkiksi hyödyntääkseen etsinnässä tuulen suuntaa.

Tuomari päättää kokeen siirtämisestä tai keskeyttämisestä, jos sääolosuhteet käyvät liian vaativiksi tai vaarallisiksi.

Luokassa 1 koira etsii yhden hajulähteen.

Luokassa 2 etsitään yksi tai kaksi hajulähdettä. Koe saattaa sisältää yhdistelmähajuja tai muita koiralle merkityksellisiä hajulähteitä. Tuomari kertoo etsittävien hajulähteiden määrän.

Luokassa 3 etsintäalueella saattaa olla nolosta kolmeen (0-3) hajulähdettä. Mukana saattaa olla yhdistelmähajuja ja muita koiralle merkityksellisiä hajulähteitä.

Koiran tulee pystyä haistelemaan koko etsintäalue annetussa enimmäisajassa.

5.2.1.4. Ajoneuvoetsintä

Koira etsii hajulähdettä, joka on sijoitettu erilaisiin ajoneuvoihin kuten autoon, skootteriin, mönkijään tai moottorikelkkaan. Ajoneuvoksi lasketaan ihmisten tai tavaroiden kuljettamiseen tarkoitetut apuvälineet, jotka ovat tukevia ja turvallisia.

Osiossa hajulähde sijoitetaan kokeeseen osallistuvan pienimmän koiran kuonon korkeudelle ja aina ajoneuvon ulkopuolelle.

Ajoneuvoetsintä voidaan suorittaa joko sisällä tai ulkona, erilaisten sääolosuhteiden ja lämpötilojen vallitessa, lämpötilan ollessa välillä -10 - +26°C.

Tuomari päättää, miten ajoneuvot sijoitetaan ja saako koira mennä erikoisajoneuvojen, kuten traktorin alle. Ajoneuvojen välimatkan tulee olla vähintään 1,5 metriä.

Ohjaaja ei saa avata ajoneuvon ovia tai sallia koiransa mennä ajoneuvon alle.

Ajoneuvon raapiminen tai koskeminen tassulla tuomitaan virheeksi. Tuomari arvioi virhepisteiden määrän vaurioiden vakavuuden mukaan.

Luokassa 1 on etsintäalueella korkeintaan kolme (3) ajoneuvoa ja yksi (1) hajulähde.

Luokassa 2 on etsintäalueella korkeintaan neljä (4) ajoneuvoa ja yhdestä kahteen (1-2) hajulähdettä. Kokeessa saattaa olla hydrolaattien yhdistelmiä ja muita koiralle

merkityksellisiä hajulähteitä. Tuomari kertoo etsittävien hajulähteiden määrän.

Luokassa 3 on etsintäalueella kolmesta viiteen (3-5) ajoneuvoa, joissa kolmesta viiteen (3-5) hajulähdettä. Kokeessa saattaa olla hydrolaattien yhdistelmiä sekä muita koiralle merkityksellisiä hajulähteitä.

5.2.2. Yhden osion koe (YOK)

Jos järjestäjien ei ole mahdollista järjestää kaikkien osioiden koetta, voidaan järjestää yksittäisen osion koe. Yhden osion kokeessa on 4 etsintää vain yhdestä osiosta, esimerkiksi 4 sisäetsintää, 4 eri huoneessa tai muussa sisätilassa.

5.2.3. Luokkanousut eri koemuodoissa

Kaikkien osioiden kokeiden ja yksittäisten osioiden kokeiden luokkanousut tapahtuvat riippumatta toisistaan.

Kaikkien osioiden koemuodossa koirakko on oikeutettu luokkanousuun sen saavutettua kolmesta eri kokeesta 100 pistettä ja enintään kolme (3) virhepistettä. Näiden tulosten täytyy olla vähintään kahden eri tuomarin tuomitsemia.

Yhden osion kokeesta voi siirtyä seuraavaan luokkaan tämän osion kokeissa, kun koirakko on saavuttanut kolmesta eri kokeesta 100 pistettä ja enintään kolme (3) virhettä. Nämä tulokset tulee olla saavutettu vähintään kahdelta eri tuomarilta.

Esimerkiksi:

- Sisäetsintä YOK 1-luokka
  - -> 3:ssa kokeessa 100 pistettä, max 3 virhepistettä *
  - > Sisäetsintä YOK 2-luokka

Ennen kuin koira voi osallistua ensimmäiseen kokeeseen, sen on suoriuduttava hyväksytysti hajutestistä.

Hyväksytty hajutestitulokset on voimassa koiran koko eliniän.

5.3. KOHDEHAJUT

5.3.1. Hydrolaatit

Kokeessa käytettävät kohdehajut ovat hydrolaatteja. Luokassa 1 käytetään eukalyptusta, luokassa 2 tulee mukaan laakerinlehti ja luokassa 3 laventeli seuraavan taulukon mukaan.

Haju	NW1	NW2	NW3
Eukalyptus	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Laakerinlehti	Ei	Kyllä	Kyllä
Laventeli	Ei	Ei	Kyllä
Yhdistelmähajut	Ei	Kyllä**	Kyllä***
Muut merkitykselliset hajulähteet****	Ei	Kyllä	Kyllä
Luonnolliset häiriöhajut*	Kyllä	Kyllä	Kyllä

*hajuja, joita ei voi välttää

**yhdistelmä eukalyptus + laakerinlehti

***kaikki mahdolliset eukalyptuksen, laakerinlehden ja laventelin yhdistelmät

**** Koealueelle ei saa sijoittaa teetä, kahvia, Kongia, sieniä, tennispalloja, eukalyptusta, laventelia tai laakerinlehteä sisältäviä tuotteita eikä voimakkaita kemikaaleja.

Turvallisuussyistä eteerisiä öljyjä ei suositella käytettäväksi sellaisenaan.

5.3.2. Hajulähteiden käsittely koetilanteessa

Kokeessa yksi tippa hydrolaattia imeytetään materiaan, kuten huonekalutassuun, vanupuikkoon tai vanulappuun.

Hajulähteeseen ei tule enää koskea käsin, jotta hydrolaattia ei kulkeudu käsien kautta muualle koealueelle. Ainoastaan tuomari, tai hänen valtuuttamansa henkilö tuo etsintäalueelle hydrolaatteja ja käsittelee niitä ja hajulähteitä kokeen aikana.

Hajun annetaan asettua 15 minuutin ajan ennen ensimmäistä koesuoritusta.

Kokeen aikana hajunlähteitä ei siirretä paikasta toiseen. Etsintäalue ja sinne sijoitetut hajunlähteet ovat kaikille kokeeseen osallistuville koirille samoja. Hajunlähde uusitaan neljän (4) tunnin välein. Hydrolaattia voidaan lisätä hajunlähteeseen aikaisemminkin, mikäli olosuhteet edellyttävät sitä. Tuomari päättää kokeessa käytettävän hydrolaatin lisäämisestä ja käsittelystä. Hajun annetaan asettua 15 minuutin ajan ennen ensimmäistä koesuoritusta.

5.3.3. Hajulähteiden sijoittaminen koetilanteessa

Hajulähde sijoitetaan alueelle tuomarin ohjeiden mukaan. Hajulähde sijoitetaan etsintäalueella näkymättömiin siltä osin kuin se on mahdollista, kuitenkin niin, että se on koiran ulottumattomissa.

Ensimmäisessä luokassa koira saa päästä lähelle hajulähdettä, mutta muissa luokissa se ei ole tarpeellista.

Kokeen aikana hajulähteitä ei siirretä paikasta toiseen. Etsintäalue ja sinne sijoitetut hajulähteet ovat kaikille kokeeseen osallistuville koirille samoja.

5.3.3.1. Hajulähteen sijoittamiskorkeus

Hajulähde voidaan sisä- ja ulkoetsinnän osioissa sijoittaa enintään seuraaville korkeuksille:

luokka 1: 1,2 metriä

luokka 2: 1,6 metriä

luokka 3: 1,8 metriä

Tarvittaessa koiran ohjaaja voi sekä sisä- että ulkoetsinnässä nostaa koiraan siten, että se pääsee haistelemaan korkeammalla olevia kohteita, joihin koira ei itse ylety. Luokissa 2 ja 3 hajulähteet saattavat olla niin korkealla, ettei koira voi ylettyä niihin edes nostamalla. Riittää, että ohjaaja osoittaa tuomarille hajulähteen suunnan.

5.3.4. Muut merkitykselliset hajut

Muita koiraa mahdollisesti kiinnostavia hajuja pyritään välttämään, paitsi niissä luokissa, joissa niiden olemassaolo on säännöissä ilmoitettu.

Koealueelle ei saa sijoittaa teetä, kahvia, Kongia, sieniä, tennispalloja, eukalyptusta, laventelia tai laakerinlehteä sisältäviä tuotteita eikä voimakkaita kemikaaleja.

Muut merkitykselliset hajulähteet sijoitetaan niin, ettei koira pääse niihin käsiksi.

5.4. KOEALUE JA ETSINTÄALUE KOETILANTEESSA

5.4.1. Vaatimukset

Etsintäalueella ei saa käsitellä hydrolaattia 30 pv ennen koetta.

Etsintäalue on merkittävä selvästi.

Tuomari voi päättää etsintäalueen siirtämisestä kesken kokeen, jos hän katsoo sen tarpeelliseksi.

5.4.2. Etsintäalueeseen tutustuminen

Ennen kokeen alkamista ohjaajille järjestetään tuomarin johdolla etsintäalueeseen tutustuminen ilman koiria.

Etsintäalueeseen tutustumisen yhteydessä tuomari informoi etsintään liittyvistä asioista, mahdollisista poikkeamista ja turvallisuusnäkökohdista. Ohjaaja voi tässä vaiheessa esittää kysymyksiä tuomarille. Ohjaajille ja toimitsijoille tulee tiedottaa, minkälaisia fyysisiä vaatimuksia tietty etsintäalue asettaa.

5.4.3. Hajulähteet koealueella

Vain kokeen toimihenkilöt voivat tuoda koealueelle hydrolaatteja.

5.4.4. Lämmittelyalue

Kokeen järjestäjä rakentaa lämmittelyalueen, jossa on jokaista kyseisessä kokeessa käytettävää hydrolaattia. Lämmittelyalueella käytettävän hydrolaatin tulee olla samasta pullosta kuin etsintäalueella käytettävä hydrolaatti on. Yksi ohjaaja ja koira kerrallaan saavat harjoitella lämmittelyalueella.

5.5. KOESUORITUS

5.5.1. Varustus koetilanteessa

Kokeeseen tai hajutestiin osallistuvilla koirilla tulee olla valjaat tai kiinteä, kuristamaton kaulapanta.

Kaikki koiran turvallisuuden kannalta tarpeellisiksi katsottavat varusteet ovat sallittuja, kuten esim. takki tai tossut. Koiralle voidaan pukea myös etsimiseen liittyviä välineitä, kuten esim. liivit/valjaat.

Virtsaamista estävien suojien käyttö ei ole perusteltua.

Useimmat etsinnät tapahtuvat koira kytkettynä. Etsinnän aikana käytettävän hihnan pituutta ei ole määritelty.

Tuomari voi antaa koiralle luvan työskennellä vapaana, mikäli etsintäalue sen sallii.

Etsintäalueen ulkopuolella myös kokeeseen osallistuvien koirien tulee olla kytkettynä enintään kahden (2) metrin pituisissa taluttimissa.

5.5.2. Lähtöjärjestys

Kokeen järjestäjä järjestää kokeeseen vähintään yhden sellaisen koirakon, joka ei osallistu kokeeseen ja toimii ns. nollakoirakkona. Nollakoirakko suorittaa jokaisella osiolla tuomarin ohjeiden mukaisen etsinnän ennen varsinaisen kokeen alkamista.

Kokeen järjestäjä arpoo lähtöjärjestyksen.

Juoksuaikaiset nartut osallistuvat kokeeseen viimeisinä.

5.5.3. Koirakon vuorovaikutus koetilanteessa

Ohjaaja voi halutessaan lähettää koiran etsimään esimerkiksi seuraavilla vihjeillä: sana, äänimerkki tai käsimerkki.

Kokeen aikana koiralle saa antaa lisävihjeitä. Koira saa ohjata vapaasti.

Koiran ohjaaja ei saa koskea esineisiin ilman tuomarin lupaa.

Koiran tekemälle ilmaisulle hajunlähteen löytämisessä ei aseteta sääntöjä tai rajoituksia, kunhan ilmaisu ei vahingoita kohdetta. Ilmaisun pitää kuitenkin olla ohjaajalleen tulkittavissa ja myös tuomarin täytyy voida nähdä koiran työskentelevän ja reagoivan hajunlähteeseen.

Ilmaisu voi myös vaihdella esimerkiksi hajunlähteen korkeuden suhteen.

Ilmaisutapaa ei tarvitse kertoa tuomarille etukäteen.

5.5.4. Suoritus aika

Yksittäiseen osioon on varattu etsintäaikaa 1 – 5 minuuttia. Tästä ajasta käytetään nimitystä enimmäisaika. Kokeen tuomari määrittelee jokaisen

osion enimmäisajan ottaen huomioon olosuhteet, etsintäalueen koon ja kyseessä olevan luokan. Etsittävä alue tulisi voida kiertää (kävellään) ympäri kaksi tai kolme kertaa annetussa enimmäisajassa.

Poikkeustapauksessa yksittäisen osion enimmäisaika voi olla yli 5 minuuttia. Tuomari kertoo etsinnän enimmäisajan etsintäalueeseen tutustuttaessa.

Kunkin osion ajanotto käynnistyy koiran kuonon ylittäessä kyseiselle etsintäalueelle merkityn lähtöviivan.

Ajanottaja ilmoittaa, kun etsintäajasta on jäljellä 30 sekuntia. Etsinnässä, jossa enimmäisaika ylittää 5 minuuttia, ajanottaja ilmoittaa myös, kun etsintäaikaa on jäljellä 60 sekuntia.

Suoritusajat ilmoitetaan ja kirjataan kymmenesosasekunnin (1/10) tarkkuudella.

5.5.4.1. Luokka 1

Kun ohjaaja arvioi koiransa löytäneen hajulähteen, hän ilmoittaa kuuluvalla äänellä "löytö" ja nostaa kätensä näkyvästi ylös.

Ajanottaminen pysähtyy, kun tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman löydön oikeaksi ("oikein") tai vääräksi ("väärin").

Ennen löydön vahvistamista tuomari voi pyytää ohjaajaa tarkentamaan hajulähteen sijainti. Ohjaajan on voitava osoittaa hajulähde tuomarille, kuitenkin koskematta hajulähteeseen.

Ohjaaja saa palkita koiransa, kun tuomari on sanonut "oikein". Kontaminaation vaaran vähentämiseksi palkkio annetaan etsintäalueella vähintään 1 metrin etäisyydellä itse hajulähteestä.

5.5.4.2. Luokka 2

Luokassa 2 ohjaajalle kerrotaan, kuinka monta hajulähdettä etsintäalueella on.

Jos hajulähde sijaitsee korkealla, riittää että ohjaaja osoittaa tuomarille hajulähteen suunnan.

Mikäli etsittäviä hajulähteitä on yksi pätevä samat suoritusajaa koskevat säännöt kuin luokassa 1. Mikäli hajulähteitä on kaksi ajanotto pysäytetään tuomarin vahvistaessa jommankumman löydön vääräksi ("väärin") tai molemmat löydöt oikeiksi ("oikein").

5.5.4.3. Luokka 3

Luokassa 3 ohjaajalle ei kerrota, kuinka monta hajulähdettä etsintäalueella on.

Kun ohjaaja arvioi koiransa löytäneen hajulähteen, hän ilmoittaa kuuluvalla äänellä "löytö" ja nostaa kätensä näkyvästi ylös. Tuomari vahvistaa ohjaajan ilmoittaman löydön oikeaksi ("oikein") tai vääräksi ("väärin").

Ennen löydön vahvistamista tuomari voi pyytää ohjaajaa tarkentamaan hajulähteen sijainti. Ohjaajan on voitava osoittaa hajulähde tuomarille, kuitenkaan koskematta hajulähteeseen. Ajan ottaminen pysäytetään, jos tuomari vahvistaa löydön vääräksi ("väärin").

Ohjaaja saa palkita koiransa, kun tuomari on sanonut "oikein". Kontaminaation vaaran vähentämiseksi palkkio annetaan etsintäalueella vähintään 1 metrin etäisyydellä itse hajulähteestä.

Kun ohjaajan arvion mukaan kaikki etsintäalueella olevat hajulähteet on tunnistettu, ohjaaja ilmoittaa päättävänsä etsinnän sanomalla kuuluvalla äänellä "valmis", jolloin ajan ottaminen pysäytetään.

5.5.4.4. Enimmäisajan ylittyminen

Mikäli koirakko ei löydä kaikkia hajulähteitä enimmäisajassa, etsintä keskeytetään ja tuomitaan enimmäisaika. Luokissa 2 ja 3 koirakko saa pitää osiosta siihen mennessä ansaitsemansa löytöpisteet.

5.6. ARVOSTELU

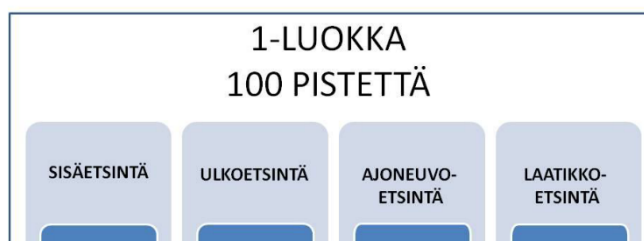
5.6.1. Arvosteluperusteet kaikkien osioiden kokeessa

Kaikkien osioiden koe sisältää neljä erilaista osiota: laatikkoetsintä, sisäetsintä, ulkoetsintä ja ajoneuvoetsintä. Pisteitä jaetaan 25 pistettä osiota kohti. Kaikki osiot on suoritettava samana päivänä. Koska luokkien vaikeusasteet lisääntyvät, pistelaskenta on erilainen eri luokissa.

5.6.1.1. Luokka 1

Jokaisella etsintäalueella on vain yksi hajulähde. Jokaisesta löydetyistä hajulähteestä saa 25 pistettä. Ajanotto alkaa kun koiran kuono ohittaa lähtölinjan.

Ajanotto kts. 5.5.4.1.

5.6.1.2. Luokka 2

Jokaisella etsintäalueella voi olla yhdestä kahteen (1-2) hajulähdettä. Hajulähteissä voi olla esimerkiksi eukalyptushydrolaattia ja laakerinlehtihydrolaattia tai molempien hydrolaattien yhdistelmä. Tuomari ilmoittaa ennen suoritusta, onko etsintäalueella yksi vai kaksi hajulähdettä.

Jos hajulähteitä on kaksi, voi tuomari pisteyttää ne molemmat 12,5 pisteen arvoisina tai määritellä pisteytyksen hajulähteen vaikeusasteen mukaan (katso kaavio).

Ajanotto kts. 5.5.4.2.

Jos tuomari vahvistaa jonkin löydön vääräksi, kirjataan enimmäisaika ja saavutetut pisteet saa pitää.

5.6.1.3. Luokka 3

Jokainen etsintäalue voi pitää sisällään yhdestä viiteen (1-5) erillistä aluetta, joilla voi olla yhdestä kolmeen (1-3) hajulähdettä. Jokainen osio saattaa myös sisältää

kohdehajuttoman etsinnän eli niin sanotun tyhjän etsinnän. Ohjaajalle ei kerrota kohdehajujen lukumäärää.

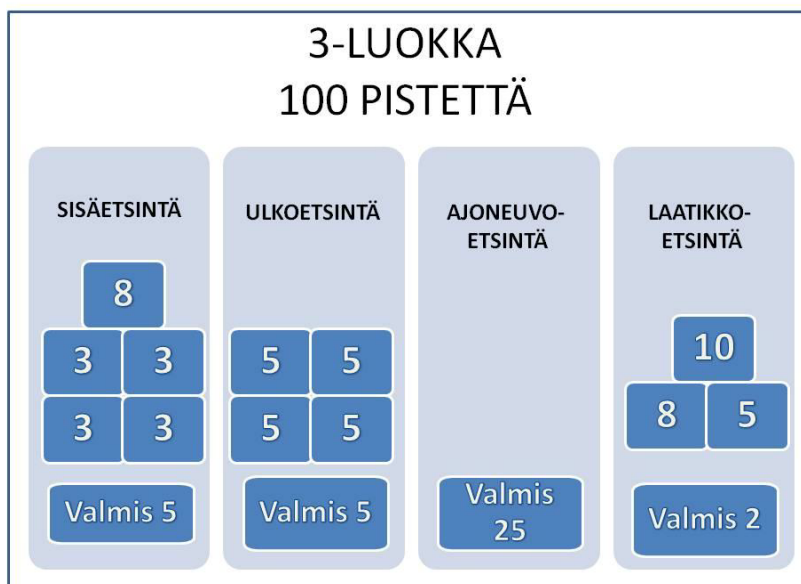
Ajanotto voidaan keskeyttää siirtymisen ajaksi, mutta ajanotto kuitenkin loppuu vasta viimeisen tilan etsinnän jälkeen ilmoituksella "valmis".

Jokainen koeosio on 25 pisteen arvoinen. Tuomari jakaa pisteet alueella sijaitsevien hajulähteiden lukumäärän mukaan, minkä lisäksi oikeaan aikaan tehdystä "valmis" ilmoituksesta saa myös pisteitä. Jos etsittävällä alueella ei ole hajulähdettä), ilmoitus "valmis" tuottaa koirakolle 25 pistettä.

Jokainen hajulähteen löytäminen pitää ilmoittaa nostamalla käsi ylös ja sanomalla "löytö". Tuomari kertoo, onko löytö oikea vai väärä ja ohjaaja voi halutessaan palkita koiransa ennen etsinnän jatkamista.

Mikäli ohjaaja ilmoittaa "löytö" väärässä kohdassa, etsintä siinä osiossa keskeytyy. Koirakolle merkitään enimmäisaika sekä kaksi virhepistettä väärästä ilmoituksesta. Koirakko saa pitää aikaisemmin saavuttamansa pisteet.

Esimerkki pisteiden jaottelusta kokeessa, jossa sisäetsinnässä on 5 hajulähdettä, ulkoetsinnässä 4, ajoneuvoetsinnässä 0 ja laatikkoetsinnässä 3.

5.6.2. Arvosteluperusteet yksittäisen osion kokeessa

Yksittäisen osion kokeessa on neljä eri hajulähdettä, joista jokainen on 25 pisteen arvoinen. Näiden löytäminen ja löydöstä ilmoittaminen tuottavat

yhteensä 100 pistettä. Luokassa 3 pisteitä jaetaan myös siitä, että ohjaaja ilmoittaa etsinnän valmiiksi.

Jos ohjaaja ilmoittaa virheellisesti "valmis", koirakko saa pitää aiemmin saamansa pisteet meneillään olevasta etsinnästä. Koirakko ei saa kuitenkaan jatkaa etsintää, vaikka enimmäisaika ei ole täyttynyt.

5.6.3. Virhepisteet

1 virhe tuomitaan, jos

- ohjaaja rankaisee koiraa
- ohjaaja siirtää esineitä ilman tuomarin lupaa
- koira nousee ajoneuvoetsinnässä ajoneuvoa vasten
- koira menee ajoneuvoetsinnässä ajoneuvon alle
- ohjaaja irrottaa koiran taluttimen ilman tuomarin lupaa
- koira vaikuttaa etsintäalueeseen, tallaa tai raapii laatikoita.

Ensimmäisessä luokassa laatikon talleminen ja raapiminen on sallittua, kunhan laatikko ei vaurioidu.

- ohjaaja tai koira pudottaa palkkion (makupala, lelu)
  - ohjaaja palkitsee koiran ennen kuin tuomari on vahvistanut oikean löydön
- Samasta asiasta tuomari voi tuomita ainoastaan kolme virhepistettä.

2 virhepistettä tuomitaan, jos

- koira tekee vahinkoa etsintäalueella - turmelee laatikoita esimerkiksi kaivamalla tai raapimalla niitä
  - ohjaaja ilmoittaa kohdehajun löytymisen virheellisesti
  - luokassa 3 ohjaaja ilmoittaa, että etsintä on valmis, vaikka osa kohdehajuista on löytymättä.
- Kun 2 virhepistettä tuomitaan, osio keskeytetään. Koirakko saa pitää aiemmin saavuttamansa pisteet.

3 virhepistettä tuomitaan, jos

- koira tekee tarpeensa meneillään olevassa osiossa
  - koira on liian stressaantunut kyetäkseen työskentelemään
  - koira on sairas
  - ohjaaja saattaa koiransa vaaraan
  - koira jättää etsintäalueen
  - ohjaaja ei hallitse koiraa
- Kun 3 virhepistettä tuomitaan, etsintä keskeytetään, saavutetut pisteet menetetään ja kirjataan enimmäisaika.

Jos ohjaaja itse keskeyttää etsinnän, kirjataan 0 virhettä, 0 pistettä ja enimmäisaika.

5.6.4. KOKEESTA SULKEMINEN

Tuomari voi sulkea koirakon kokeesta, jos

- osallistuja käyttäytyy epäasiallisesti tuomaria, järjestäjää tai kanssakilpailijoita kohtaan
- osallistuja käyttäytyy aggressiivisesti koiraa, toista ihmistä tai etsintäympäristöä kohtaan
- ohjaaja harjoittaa vilppiä
  - > seurauksena koekielto (voimassa yhden vuoden)
- osallistuja rankaisee koiraa ja koira kokee kipua tai pelkoa rankaisun seurauksena
  - > seurauksena koekielto (voimassa yhden vuoden)
- koira käyttäytyy aggressiivisesti
  - > koekielto on tuomarin päätettävissä

5.6.5. Sijoittuminen

Koirakot laitetaan paremmuusjärjestyksen sekä yksittäisissä osioissa että koko kokeessa. Sijoittumiseen lasketaan ensisijaisesti saavutetut pisteet, sen jälkeen mahdolliset virheet ja viimeisenä koesuoritukseen käytetty aika.

Esimerkki pisteiden laskennasta: ensimmäisessä luokassa on löydetty 3 hajulähdettä, pisteet yhteensä 75 pistettä. Yksi virhepiste tuli makupalan pudottamisesta. Tulos: 75 pistettä, 1 virhepiste. Parhaan tuloksen saavuttaneita ovat koirakot, jotka ovat etsinnöissä saavuttaneet 100 pisteen suoritukset ja nolla virhepistettä. Nämä koirakot kilpailevat sijoituksista suoritusaikojen perusteella.

Mikäli koko kokeessa useammalla koirakolla on sama kokonais- ja virhepistemäärä sekä kokonaisuika, määräytyy kolmen parhaan sijoitus seuraavasti:

1. Se koirakko, jolla on eniten 1. sijoituksia kokeen eri osioissa, voittaa.
2. Mikäli useammalla koirakolla on sama määrä osioiden 1. sijoituksia, voittaa se koirakko, jolla on paras osioiden sijoitusten keskiarvo.

Em. sääntöä ei sovelleta sijasta 4 eteenpäin.

5.6.7. Luokan vaihtaminen

Koirakko on oikeutettu siirtymään ylempään luokkaan sen saavutettua kolmesta (3) eri kokeesta 100 pistettä ja enintään kolme (3) virhepistettä. Edellä mainittujen tulosten täytyy olla vähintään kahden eri tuomarin tuomitsemia.

Koirakko, joka on saanut oikeuden siirtyä seuraavaan luokkaan, ei voi enää kilpailla alemmissa luokissa.

Koirakko joka on saanut kyseisen luokan kolmessa eri kokeessa vähemmän kuin 50 pistettä, voi halutessaan siirtyä takaisin alempaan luokkaan.

Koirakko, joka ei viimeisen vuoden aikana ole kilpaillut kyseisessä luokassa, voi halutessaan siirtyä alempaan luokkaan.

5.6.8. Palaute

Kokeeseen osallistuva saa koekirjamerkintöjen lisäksi kokeesta tuomaripöytäkirjan, johon on osioittain merkittynä:

- saavutetut pisteet
- virhepisteiden määrä
- saavutettu aika
- lyhyt tuomarin antama sanallinen palaute etsinnän kulusta

5.6.8.1. Erityisen hyvä koirakko (EHK)

Tuomari voi myöntää koirakolle erityisen hyvän koirakon maininnan, jos koirakko osoittaa erityisen hyvää yhteistyötä tai tekniikkaa työskentelyssään. Maininnan voi saada esimerkiksi ammattimaisesta tai erityisen turvallisesta työskentelystä, hyvästä hinnan käytöstä, tarkkuudesta, tehokkuudesta tai erityisen innokkaasta tai näyttävästä työskentelystä. Löytöjen määrällä ei ole merkitystä tämän erityismaininnan saavuttamisessa.

5.6.8.2. Diplomi

Koirakolle voidaan myöntää diplomi, jos koirakko on saavuttanut erityisen hyvän koirakon maininnan jokaisessa osiossa, kokeessa, jossa on vähintään kaksi tuomaria.

Koirakolle, joka suorittaa hyväksytysti kaikki kolme Nose Work luokkaa, myönnetään diplomi.

6. Muutokset

Päivämäärä	Kohta	Muutos
2.8.2017	5.3.2.	Hallituksen päätöksellä 26.7.2017 palautettiin hajan lisäämissäännössä sääntötyöryhmän alkuperäinen ehdotus hajan lisäämisen intervallille.
1.7.2018	4.3.2.	Hallituksen päätöksellä 28.6.2018 lisättiin hajutestin järjestämissääntöön kohta lämmittelyalueen pakollisuudesta.
1.7.2018	5.4.1.	Hallituksen päätöksellä 20.5.2018 muutettiin kokeen 30 päivän varoaika koskemaan etsintäalueita koealueen sijasta.
1.7.2018	5.4.4.	Hallituksen päätöksellä 22.4.2018 määrätään kokeen järjestäjä rakentamaan lämmittelyalue.
14.1.2019	3.1.	Hallitus hyväksyi 9.1.2019 sääntödokumentin muutoksen: Ohjaajan tulee olla NWF:n jäsen jo ilmoittautuessaan hajutestiin tai kokeeseen
14.1.2019	5.5.4. 5.6.1. 5.6.5.	Hallitus hyväksyi 9.1.2019 sääntödokumentin muutokset: Ajanotto kymmenesosasekunnin tarkkuudella; aika pysähtuomarin oikein/väärin-ilmoitukseen; valmis-ilmoitusta ei 2-luokassa
14.1.2019	3.1. 3.2. 4.1. 4.3.2. 4.3.3. 4.6. 5.2.3. 5.6.7.	Hallitus hyväksyi 9.1.2019 sääntödokumentin muutokset: 2- ja 3-luokan hajutestit poistettu